

eul_wid: qnq-ab

Αἴλιος Ἡρωδιανός · Herodian of Alexandria

Fragment on Ares

Γραμματικὸν ἀπόσπασμα ἀρχόμενον ἀπὸ τῶν λόγων

Period: Ῥωμαϊκὴ [Roman](#)
Dialect: Κοινὴ τεχνικὴ [Technical Koine](#)
Domain: Γραμματικὴ [Grammar](#)
Format: Πραγματεία [Treatise](#)

237 Ζητοῦμεν καὶ τὴν τοῦ Ἄρης, Ἄρεος γενικὴν, πῶς εὗρηται διὰ διφθόγγου· λέγομεν Ἄρευος, Ἄρευι μίξαν δὲ ἀλλήλοις Ἄρευα· ἢ κλητικὴ· Ἄρευ δι' ὁ φόβος διακτῆρ· καὶ ἀπορήκασι περὶ τῆς κλίσεως, πόθεν ἄρα ἢ δίφθογγος; τὰ γὰρ εἰς εὐς παρ' αὐτοῖς τοῖς Ἴωσι διὰ τοῦ η· καὶ τοιαύτην λύσιν ἐπινοοῦμεν τὸ ἀκόλουθον Ἄρηος, ἔθος Αἰολεῦσι τοῦ πλεονάζειν, φωνήεντος ἐπιφερομένου, ἢ τοῦ ρ· ναὸς, ναυός· ἄος, αὐός· ἐάλωκεν, εὐάλωκεν· ἄρρηκτον, αὐρρηκτον· ἐρράγη, ἐρράυγη· ἔδωκαν οὖν καὶ ἐπὶ τοῦ Ἄρης τὸν πλεονασμὸν τοῦ υ· εἴτα ἐγένετο Ἄρηυος ἢ γενικὴ· καὶ εὐρίσκετο ἢ ηυ δίφθογγος· αὐτὴ δὲ ἐστὶ κακόφωνος· καὶ ἐν κλίσει ῥημάτων θέλει ὀραῖσθαι· ἠῦλει καὶ ἠῦχει καὶ ἠῦδα· καὶ περὶ τὴν ἀρχὴν θέλει ἀνατρέπεσθαι ὥσπερ γὰρ τὸ γραῦς τροπὴν παθῶν τοῦ α εἰς η γέγονε γρηῦς, ἵνα μὴ γένηται ἀκατάλληλος, τροπικῶς διηρέθη καὶ γρηῦς ἐγένετο· καὶ ἐπὶ ἐπιρρήμάτων οὐκ ἔτι δὲ καὶ ἐφ' ἑκατέρας λέξεως καὶ ἐξ ἐκείνων καταλαμβάνωνται ἐστὶν ἢ τε· ἀλλ' ἵνα μὴ γένηται ἡ διαίρεσις ἢ τε, γίνεται ἢ τροπὴ, εὔτε· ὁμοίως οὖν καὶ ἐπὶ τοῦ Ἄρευος· ὁ πλεονασμὸς γὰρ ἐποίησε τὴν δίφθογγον· ἔνθαυτα οὖν τροπὴ, ἵνα ἀποστῇ ἢ κακοφωνία τῆς διφθόγγου. Ἰστέον ὅτι τοῦ Ζῆν, Ζηνὸς ἐφύλαξαν οἱ παλαιοὶ Ἴωνες τὴν κλίσιν· οἶον, ἐπεὶ δ' ἴσχε Ζηνὸς ὑψηρέφης δόμοις ζάρ η ς· μεταγενέστεροι Αἰολεῖς ἔτρεψαν Ζανὸς καὶ Ζάν· καὶ ἔτι μεταγενέστεροι οἱ Ἴωνες διὰ τοῦ Ζάν, τῷ Λύκανι· κλυθι μοι Ζανός τε κουρηξαντελευθεριῶ. Πάλιν ἄπορον πῶς παρ' Ἴωσι τὸ α εἰς η τέτραπται· τὸ γὰρ ἐναντίον τὸ α εἰς η τρέπουσι τὸ Ζανὸς Ζηνὸς εἰρήκασι· λέγω δὴ ὅτι οὐκ ἔτρεψαν ἀλλ' ἐμιμήσαντο μεταγενεστέρους Αἰολεῖς. ^[25]

238 Πόθεν τὸ Τυδῆ καὶ βασιλῆ παρ' Ὀμήρῳ; φαμέν ὅτι παρὰ Δωριεῦσιν ἐστὶν ἢ κλίσιν καὶ γοῦν ὑπάρχει βασιλῆϊ, βασιλῆα αἰτιατικὴ· καὶ κατὰ συναλοιφὴν βασιλῆ· ὥσπερ Κηφέα, Κηφῆ οἱ μέντοι Βοιωτοὶ διὰ τοῦ ι κλίνουσι· οἶον βασιλῖος καὶ διὰ τῆς ει διφθόγγου, βασιλεῖ, ὅταν γὰρ τοῦ βασιλῖος ἦ, τοῦ βασίλεος τροπῇ· τὸ γὰρ η τὸ παρὰ τοῖς Δωριεῦσιν εἰς τὴν ει δίφθογγον τρέπουσιν. Δεῖ δὲ γινώσκειν ὅτι συναλοΐφουσιν οἱ Ἀττικοὶ τῶν εἰς ως γενικῶν πτώσεων τὸ εω εἰς ω· οἶον Ἐρετρίος, Ἐρετριῶς Πειραιέος, Πειραιῶς καὶ τοῦτο ποιοῦσιν, ὁπότεν καθαριεύη. ὅταν δὲ μὴ καθαριεύη, τῷ ε παραλήγεται· οἶον ἀλιέα, ἀλιῆ· εὐκλέα, εὐκλεῆ· ὁμοίως, καὶ ἀλιέως, ἀλιῶς· τὸ δὲ δυϊκόν, εἰς τὴν ει δίφθογγον συναλοΐφουσιν· οἶον ἀλιέοιν, ἀλιοῖν· πολλάκις δὲ καὶ ἐπὶ γενικῆς πληθυντικῶν· Δωριεῖς, Δωρικῶς, καὶ ἔστιν ἢ μὲν εἰς τὸ η συναλοιφὴ Δωριέων, ἢ δὲ εἰς τὸ α Ἀττικὴ· Ἰστέον ὅτι ἔχομεν τινὰ εἰς ες λήγοντα ὀνόματα· λέγω δὲ τὸ παῖς καὶ τὸ δαῖς θηλυκόν· καὶ τὸ σταῖς οὐδέτερον· ὅπερ δαῖς ὄνομα ἐν συνθέσει κοινόν τι γίνεται ἀρσενικόν καὶ

θηλυκόν· οἶον ὁμόδαις· τὸ μέντοι σταῖς εὗρηται παρὰ Εὐκοριδι καὶ Ἡροδότῳ· καὶ ταῦτα μὲν εἰς αἰς λήγουσι μόνον παρ' ἡμῖν· παρὰ δὲ Αἰολεῦσι πολλὰ, οἶον μέλαισε θόαις ὀρέσταις· τὸ μέντοι παῖς, διὰ τοῦ α λέγεται μόνον πάις· ὅπερ ἐν συναλοιφῇ παῖς ἔχομεν δὲ καὶ χαρακτῆρα εἰς ις, οἶον πόσις· κάσις· ὄφισ· ἔχισ· τοῦτο δὲ μόνον τὸ παῖς εἰς τοῖς εἰς αἰς περισπώμενόν ἐστιν· ἐκ τοῦ παῖς βαρυνομένου συναλοιφέν· τὸ γὰρ δαῖς ὀξύτονόν ἐστι, κλίνεται δὲ διὰ τοῦ τ, δαῖς, δαιτός· ἐπεὶ παράκειται αὐτῷ τὸ δαίτη· ἐσχημάτισται δὲ παρὰ τὸ δαίω, ὃ σημαίνει τὸ μερίζω, ὅθεν καὶ δαιτρός ὁ διαμερίζων· καὶ δαίμων· ἔνθεν τὸ μοίρας δαισάμενοι· ὁ μέλλων αὐτοῦ δαίσω, καὶ δαίσομαι· ἀπὸ γοῦν τὸ δαίω τὸ ῥηματικὸν ὄνομα δαῖσα καὶ αῖσα, ἡ μεμερισμένη ἐκάστῳ· καὶ γὰρ μοίρα παρὰ τὸ μεμερίσθαι· γέγονε δὲ ἀπὸ τοῦ δαίω δαῖς, καὶ συναλοιφῇ δαῖς· ὀξυτονεῖται καὶ ἐπὶ ἀπὸ ὀξύτονου. ^[30]

239 ἴσως ὀξυτονήθη πρὸς ἕτερον σημαινόμενον· ἔστι γὰρ δαῖς περισπώμενον ἐπὶ τῆς μάχης· ἔνθεν αἰτιατική· εἰς δαῖν ὀπλισμένων ἵππων ἀργός ἔχει Καλλίμαχος, καὶ τοῦτο δὲ ἀπὸ τοῦ δαίω τοῦ σημαίνοντος τὸ μερίζω· ὅτι μεμερίσται παρὰ τοῖς πολλοῖς ἡ εὐωχία· ἔνθεν καὶ “δαιτὸς εἰσῆς.” Τὸ γοῦν σταῖς σπάνιον, ἐκ τοῦ στέας στάς· καὶ μετὰ τοῦ ι σταῖς, τὸ ἥδη πῖος· καὶ στέας, στέατος. Τὰ γὰρ τοῦ ας οὐδέτερα διὰ τοῦ τ κλίνεται· κέρας κέρατος· πέρας πέρατος· εἶτα γενομένου στάς καὶ σταῖς διὰ τοῦ τ παλὶν κλιθήσεται· τὰ γὰρ τῆς μετοχῆς τοῦ στάντος παρεσχηματισμένα οὐδέτερα, οὐδέποτε ἰδίᾳ κλίνει κέχρηται, ἀλλὰ τῇ τοῦ ἀρσενικοῦ. —ἐνθεν ἂν τις σοι προτείνειν οὐδέτερον παρεσχηματισμένον τὴν κλίσιν τοῦ ἀρσενικοῦ ἐπιζήτησον· καὶ τοῦτο μάλιστα εὐχρηστον ἐπὶ τῶν ἀμφιβόλων· λέγει τις σοὶ κλῖνον τὸ πλεῖον· μὴ προπετῶς κλίνης· ἀλλ' ἐξέτασον ποῖον τὸ παρακείμενον· τὸ πλεῖος ἢ τὸ πλείων· δεῖ γὰρ πρῶτον τὸ ἀρσενικὸν κλιθῇ καὶ τὸ οὐδέτερον καὶ θηλυκόν· δῆλον ὅτι εἰ μὲν ἀπὸ τοῦ πλεῖος, πλείου, καὶ πλείον· εἰ δ' ἀπὸ τοῦ πλείων πλείονος, καὶ τὸ πλεῖον τοῦ πλείονος ἔσται· οὕτως δὲ ἐπὶ πάντων μεμνησθαι τῶν ἀμφοτέρων πρὸς τὸ πλανητεύειν ἕτερον, ἢ πρὸς τὸ μὴ πλανηθῆναι· ὁμοίως καὶ ἐπὶ μετοχῶν τὰ οὐδέτερα τὴν τῶν ἀρσενικῶν κλίσιν δέχονται· τὸ μέντοι πᾶν ἐπὶ μόνου τοῦ θεοῦ Πανὸς λέγεται καὶ κλίνεται, ἐπὶ δὲ τοῦ οὐδετέρου παντός· ἐπεὶ καὶ πᾶς, παντός· ἐπεὶ ἂν σοι προτείνῃ τις τὸ πᾶς κλίνει· πύθου, εἰ μὲν τὸ κοινόν· εἰ δὲ παρ' Αἰολεῦσι· παντός· οἱ γὰρ Αἰολεῖς λέγουσι πᾶς παῖς ὁ χῶρος· “ἴνα ἴδω”μεν ὅτι πάντα. ^[30]

240 ” ***** *** ἀλλ' ἢ διὰ τοῦ ε, ἢ διὰ τοῦ α· οἶον Ποσειδέων καὶ Ποσειδάων· οὐκ ἄρα περισπᾶται· πάλιν τῶν εἰς ω περισπωμένων, ὁμόχρονον ἢ ἡ κλητική τῇ εὐθείᾳ· ὁ Ξενοφῶν, ὁ Ξενοφῶν. ὁ Κτησιφῶν, ὁ Κτησιφῶν· τοῦ Ποσειδάωνος δὲ οὐχ ἡ αὐτὴ ἡ κλητική, ὁ Ποσειδῶν γὰρ καὶ ὁ Πόσειδον, διὰ τοῦ ο μικροῦ· ὥς τε οὐ περισπώμενον. Καὶ πάλιν τὰ εἰς ὦν περισπώμενα, οὐδέποτε τὸ ω εἰς α τρέπει παρὰ Αἰολεῦσι· τὸ δὲ Ποσειδῶν ἐγένετο Ποσειδάν, οὐκ ἄρα περισπώμενον· ἰδοὺ οὖν κατὰ ἑξ τρόπους καὶ κανόνας δείκνυται τὸ Ποσειδῶν μὴ περισπώμενον· λέγω δὲ ἀπὸ ληγούσης· ἀπὸ κλίσεως· ἀπὸ παραληγούσης· ἀπὸ ἀποκοπῆς· ἀπὸ κλητικῆς· ἀπὸ διαιρέσεως, καὶ ἀπὸ διαλέκτου· εἰ μὴ περισπώμενον οὐκ ἐστὶ, δηλόνοτι ὀξύτονον· καὶ γὰρ εἰς δῶν πολλὰ ὀξύτονα· κωλυδῶν· Μυρμιδῶν· τὰ δ' εἰς δῶν λήγοντα ὀξύτονα διὰ τοῦ ο κλίνεται· εἰ δέ τι καὶ τοῦ ω τοῦτο ὁμωνυμεῖ· πολυμειδῶν πολυμειδῶνος· ὁδῶν, ὁδῶνος· εἴπερ οὖν ὀξύτονον τὸ Ποσειδῶν, ἔδει διὰ τοῦ ο κλίνεισθαι· οὐ κλίνεται δέ· οὐκ ἄρα ὀξύτονον· ἔφημεν δὲ ἐν τῷ κανόνι, ὅτι εἰ δέ τι διὰ τοῦ ω, τοῦτο ὁμωνυμεῖ, διὰ τοῦ Εἰδῶν, Εἰδῶνος, τὸ ἐπὶ τοῦ ἥρωος, καὶ Καλύδων, Ἀμύδων· τί οὖν ἔχομεν εἰπεῖν περὶ τοῦ Ποσειδῶνος; ἐπιδειχθήτω περισπώμενον, καὶ δειχθήσεται τὰ ἐναντιούμενα· δεῖ οὖν ἡμᾶς γινῶναι πρῶτον τὴν ἐτυμολογίαν. Ἐτυμολογεῖται δὲ παρὰ τὸ δέω· ἢ τοι τὸ ἐπιδημάω· ἢ ἀπὸ τοῦ ἐνδέω· Πλάτων μὲν ὁ φιλόσοφος ἡγεῖται ἀπὸ τοῦ δεσμέω τοὺς πόδας ἀπὸ τῆς θαλάσσης, ἀφικόμενοι γὰρ ἐκεῖ οὐκ ἔτι δυνάμεθα βαδίζειν. εἰσὶ δὲ οἱ παρὰ τὴν πόσιν μὴ διδούς· ἵνα ἀπὸ τοῦ μὴ ποτίμου ἢ ἐτυμολογία· εἶδωμεν οὖν λοιπὸν τὸ τῆς φωνῆς παρὰ τὸ δέω ποσειδέης· τοῦτο δὲ ἔχει χρήσεις

πολλὰς παρὰ τοῖς ποιηταῖς ἐκ τοῦ αὐτοῦ ποσειδέης Ποσειδέων καὶ Ποσειδέωνος. οὕτω παρ' Ἴωσιν κατὰ συναλοιφήν Ποσειδιέων· καὶ ἐκ τοῦ Ποσειδέων μὲν Ποσειδῶν· ἐκ τοῦ Ποσειδέωνος δὲ Ποσειδῶνος· ἐκ ταύτης τῆς συναλοιφῆς δείκνυται περισπώμενον· ἢ γὰρ ὀξεῖα καὶ βαρεῖα εἰς περισπωμένην συνέρχονται· διατί οὖν μακρὰ παραλήγεται; αἰτία ἐστὶν ἡ συναλοιφή· αὕτη γὰρ ἐποίησε πλησιάσαι τῇ ληγούσῃ τὴν μακράν· ἢ μέντοι κλητική ἐστὶν ὧ Ποσειδῶν διὰ τοῦ ο· καὶ εἰ ἄρα ἐπὶ τῶν εἰς σων βαρυτόνων ἢ παραλήγουσα τῆς γενικῆς λήγουσα γίνεται τῆς κλητικῆς· σῶφρονος, σῶφρον· τλήμονος, τλήμον· Πλάτωνος, Πλάτων· διατί Ποσειδῶν, οὐ Ποσειδῶν διὰ τοῦ ω μεγάλου; μὴ ποτε οὖν, ἐπειδὴ οἱ Δωριεῖς Ποσειδᾶν εἶπον ὀξυτόνως, μετεδίωξαν τὸν τύπον τοῦ ὀξέους τόνου, καὶ διὰ τοῦτο διὰ τοῦ ο· οἱ γὰρ Δωριεῖς τρέπουσι τὸ ω εἰς α· πρῶτος, πρᾶτος· ἐπρίω, ἐπρία· ἄκρων, ἄκραν· καὶ φυλάσσουσι τὸν τόνον· πλὴν τῶν πληθυντικῶν. ^[10]

241 Οὐδὲν εἰς βων πλὴν τοῦ Χαρναβῶν. Οὐδὲν εἰς θων πλὴν τοῦ Δεξιθῶν καὶ γὰρ τὸ Ποσειδῶν ἀεὶ λέγει ὁ ποιητής, Ποσειδάων· καὶ οἱ Βοιωτοὶ διὰ τοῦ ι Ποσιδαίων· Ἴωνες Ποσειδέων· Δωριεῖς Ποσειδᾶν βαρυτόνως ἢ καὶ Ποτίδας· Αἰολεῖς Ποτιδᾶν ὀξυτόνως· τοσαῦτα ἔχομεν λέγειν περὶ αὐτοῦ. Οὕτως ποιοῦνται τὴν Ποσειδῶνος τὴν λήγουσαν πόσαι διάλεκτοι; καὶ ὁ ποιητής Ἴωνες· Δωριεῖς Αἰολεῖς· Βοιωτοί. Τὰ εἰς ης σπονδιακά, ἐν θέσει μακρὰ μὲν ὡς κύρια μονογενῇ ἀρσενικά· ἐν θέσει δὲ μακρὰ, καὶ μὴ τῇ κοινῇ ἐπὶ γενικῆς, εἰς ου· Φαλήκης, Φαλήκου· Αὔξης, Αὔξου, πατὴρ Ἡροδότου· Ξέρξης· Κίξης· Κέρβης ὀνόματα ποταμῶν· Παύδης καὶ ὅσα θέσει μακρὰ· πλὴν τοῦ ὀπλῆς, ὀπλητος· Πίγρης, Πίγρητος· νᾶης, νάητος· Μένδης, Μένδητος· Πάρνης, Πάρνηθος· καὶ τὸ Μόργης· καὶ μάσθλης. Τὰ εἰς ης βαρυτόνα ἀρσενικά ἰσοσυλλάβως κλίνεται· Χρύσης, Χρύσου· Βρίσης, Βρίσου· Νίσης, Νίσου· Ἀγχίσης, Ἀγχίσου ἔχεται δὲ καὶ τὸ ἐργονίσης· καὶ εἴτι ἕτερον ἀρσενικὸν εἰς ον, πλὴν τοῦ τηλαυγῆς, τηλαυγοῦς· δοκεῖ γὰρ ἡμαρτησθαι τὸ ὄνομα. ^[30]

242 Τὰ εἰς ης βαρυτόνα ἀρσενικά ἰσοσυλλάβως κλίνεται. Τὰ εἰς ης σύνθετα παρὰ θηλυκῶν γιγνώμενα ὀνόματα ὑπεσταλμένων τῶν παρὰ τοῦ κη ἐπὶ γενικῆς εἰς ου· δική, Ἑλλανοδίκης, Ἑλλανοδίκου· γυνή, μισογύνης, μισογύνου· αἰχμή, πυραίχμης, πυραίχμου· καὶ πάντα πάλιν τὰ παρὰ τῶν εἰς η θηλυκῶν παρηγμένα· εἶπεν οὖν τὸ αὐγῇ, τηλαυγῆς· πῶς οὐκ ἐς *** εἶπομεν ὑπεσταλμένων τῶν παρὰ τὸ κη τούτων γὰρ εἰς ους ἡ γενικὴ οἶον ταυνήκης, ταυνήκου· ἀμφήκης, ἀμφήκου· ἐπὶ δὲ τῶν ὀξυτόνων, εἰς ους· τύχη, εὐτυχῆς, εὐτυχοῦς· πάλιν, ἰσοπαλῆς, ἰσοπαλοῦς· ἄλκη· ἑτεραλκῆς, ἑτεραλκοῦς. Ἰστέον δὲ ὅτι παρὰ τὴν ἀλκὴν ὀνόματα διαφοροῦνται· πῇ μὲν εἰς ου, πῇ δὲ εἰς ους· Μενάλκης γὰρ, Μενάλκου· Σιτάλκης μὲν Σιτάλκου· πῇ δὲ Σιταλκέω, πῇ δὲ Σιταλκοῦς· ὥστε ὁπόταν μὲν εἰς ας, παρὰ ῥῆμα ἐστὶ τὸ ἀλκῶ, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἔχει τὴν σύνθεσιν· ὅθεν τὸ ἥλαλκεν· ὁπότε δὲ εἰς ου, παρὰ τὴν ἀλκὴν· καὶ πρὸς διάφορον σύνθεσιν διάφορος καὶ ἡ κλίσις· περὶ δὲ τοῦ τηλαυγοῦς εἶπομεν, ὅτι ἔχει ἀφορμὴν τὴν ἀπὸ ὀξυτόνων τῶν εἰς ης συνθέτων βαρυνθέντα· τὴν αὐτὴν κλίσιν φυλάττει· Πολυνίκους· Εὐρυσθένους· παγκράτους· παντροποῦς. ἦν οὖν τηλαυγῆς· καὶ τῷ λόγῳ τῶν ὀξυνομένων ἔσχε τὴν γενικὴν· γενόμενον δὲ καὶ κύριον, τὴν μὲν κλίσιν ἐφύλαξε, τὸν δὲ τόνον μετέβαλεν· ἦν μὲν οὖν τηλαυγῆς, τηλαυγοῦς ὀξυτόνως· πάλιν δὲ καὶ τηλαύγης, τηλαύγου βαρυτόνως. Τὸ μέντοι Ἀΐδης δύο κλίσεις ἀνεδέξατο, ὅτε ἐπιθετικὸν, Ἀΐδης, Ἀΐδους. ἐπειδὴ πέπτωκεν εἰς χαρακτῆρα πατρωνυμικοῦ, ὅμοιον ἐγένετο τοῦ Ξουθίδης· Κρονίδης. Τὰ εἰς ων ὀξύτονα διὰ τοῦ ω κλίνεται, πλὴν τοῦ κανῶν, κανόνος· δαφνῶν, δαφνῶνος· καὶ παρθενῶν, παρθενῶνος. Τὰ εἰς ην ἀπὸ ἀπλῶν γινόμενα τὴν τοῦ ἀπλοῦ κλίσιν ἔχει· ὑψαύχην, ὑψαύχενος· ἐριαύχην, ἐριαύχενος· εὐρυλίμην, εὐρυλίμενος. ^[30]

243 Τὰ εἰς ην λήγοντα μονοσύλλαβα, μὴ ὄντα μονογενῇ θηλυκὰ, διὰ τοῦ νος κλίνεται· μὴν, μηνός· σπλὴν, σπληνός· σφήν, σφηνός· ῥήν, ῥηνός· πτήν, πτηνός· μόνως θηλυκὰ, διὰ τὸ φρήν, φρενός· κατὰ τι δὲ μόνως θηλυκὰ; ὅτι καὶ τὸ χήν ἐστὶ θηλυκόν. Τὰ εἰς ξ μονοσύλλαβα μετὰ διφθόγγου

διὰ τοῦ κ κλίνεται· προῖξ, προικός· γλαῦξ, γλαυκός· δαῦξ, δαυκός· οὐχ ὑγιῶς δὲ τὸ Γραιξ, Γραικός· ὑγιῶς ἄρα τὸ ραῖξ, ραικός· οὐχ ὑγιῶς δὲ τὸ αῖξ, αἰγός, ἐπειδὴ μονὰ ἀπὸ φωνήεντος ἤρξατο· παραλλάξαν δὲ κατὰ τὴν ἄρχουσαν, ἥλλαξε καὶ κατὰ τὴν κλίσιν. Τὰ εἰς ξ μονοσύλλαβα, μὴ μετὰ τοῦ γ ἔχοντα τὸ α συνεσταλμένον, διὰ τοῦ κ κλίνεται, δρᾶξ, δρακός· σᾶρξ, σαρκός· πτᾶξ, πτακός, σημαίνει τὴν πτῆσιν· πρᾶξ, πρακός· πᾶξ, πακός· ἀναλόγως ἄρα τὸ πλᾶξ, πλακός· παραλόγως δὲ τὸ γλᾶξ, γλακός· ἐστὶ δὲ βοτάνη γάλακτος αὐξητική· ὠρισάμεθα δὲ μὴ μετὰ τοῦ γ, διὰ τὸ στράγξ συνεσταλμένον, καὶ διὰ τὸ ρᾶξ, τὸ ἐπὶ τῆς σταφυλῆς. Τὰ εἰς ξ λήγοντα μονοσύλλαβα, ἔχοντα ἓν τι τῶν φύσει μακρῶν, διὰ τοῦ κ κλίνεται· πτῶξ, πτωκός ὁ λαγῶς· ὦλξ, ὠλκός· πρῶξ, πρωκός· βῶξ, βωκός· κῆξ, κηκός· παρὰ τοῦτο καὶ σφῆξ, σφηκός· ἡμάρτηται ἄρα τὸ βῆξ, βηκός, διὰ τοῦ χ. τινὲς δὲ εἶπον καὶ βηκός· ἀλλ' οὐχ εὕρηται ἐν χρήσει· δεῖ δὲ κατὰ πάντα τὰς τῆς χρήσεως φωνὰς τηρεῖν. Τὰ εἰς ξ λήγοντα μονοσύλλαβα, ἔχοντα ἓν τι τῶν φύσει βραχέων, διὰ τοῦ κ κλίνεται· κρεῖξ, κρεκός· βόρξ, βορκός· κρὸξ, κροκός· ἔνθα ἡ αἰτιατική “πολλὴν κρόκα”· πρὸξ, προκός· τί οὖν τὸ φλόξ; οὐκ ἔστι μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ λῆξ, λεγός· ἐπεὶ ταῦτα ῥηματικά εἰσι· τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ φλέγω· τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ λέγω· ἐπεὶ οὖν τὰ ῥήματα διὰ τοῦ γ εἰσιν, ὁμοίως καὶ τὰ ὀνόματα· ἢ καὶ ἄλλως· ἐπεὶ τὸ λ ἔχουσιν, οὐδὲν δὲ τῶν ἄλλων τὸ λ εἶχεν· ὥς τε οὖν κατὰ δύο τρόπους παραλλάσσονται· ἢ ἀπὸ γενέσεως, ἢ ἀπὸ στοιχείου διὰ τοῦ λ. [30]

244 ΒΥΒΛΟΣ Ε Ἐνταῦθα ζητοῦμεν διατί τὰ εἰς ης, εἰς ους ἔχοντα τὴν γενικὴν ὀνόματα, ἔχουσι τὴν κλητικὴν εἰς ες· οἶον, Εὐρυσάκης, Εὐρυσάκους, ὧ Εὐρύσακες· πλὴν τοῦ τείχους· οὐδέτερόν ἐστιν εἰς ος, λέγομεν ὅτι Ἀττικῶ ἔθει· ἐκεῖνοι γὰρ διχῶς ἐπιφέρονται τὴν κλητικὴν· ὧ Ἀπολλογένη, καὶ ὧ Ἀπολλόγενης· ἐπεὶ καὶ τὴν αἰτιατικὴν διχῶς· τὸν Τισαφέρνην, καὶ τὸν Τισαφέρην, ἀκόλουθον ὑπάγουσι κλητικὴν, τῇ Τισαφέρνῃ, τὴν ὧ Τισαφέρνην· ἀναβιβάζεται καὶ ὁ τόνος, ἐπεὶ τὰ εἰς ης κύρια σύνθετα, ἔχοντα κλητικὰς εἰς ες, ἀναδρομὴν ποιοῦνται τόνου· ὁ Δημοσθένης, ὧ Δημόσθενης· τὸ μέντοι Εὐρύσακες κατὰ δύο τρόπους ἀνεβίβασε τὸν τόνον· τῷ λόγῳ τῶν οὐδετέρων, καὶ τῷ λόγῳ τῶν κυρίων. Ζητοῦμεν δὲ πῶς δεῖ ἀναγνῶναι λειῳδῆς ἢ λειῳδες· εἰ τὰ εἰς ης σύνθετα ἔχοντα κλητικὴν εἰς ες ἀναβιβάζει τὸν τόνον, ὀφείλει ἀναγινώσκεσθαι λειῳδῆς· ἀλλὰ μὴ δῶμεν αὐτὸ σύνθετον· ἀλλὰ παράγωγον· σχηματίζουσι δὲ αὐτὸ τινὲς οὕτως· λεγῳάδης, λειῳδῆς ἐν συναλοιφῇ, ὃ τοῖς λαοῖς ἀρέσκει· ἐὰν οὖν τοῦτο δῶμεν, μέλλομεν ζητεῖν καὶ πλειᾶ· παρὰ τὸ λείον οὖν τὸ ἀπαλόν· ὥς καὶ ὁ ποιητὴς ὧδε πη μετὰ χεῖρας ἀνέλκων ἀτρέπτους ἀπαλὰς· λείως οὖν ὁ λειῳδῆς. Πόθεν οὖν αὐτὸ δῶμεν παράγεσθαι, ἀπὸ γενικῆς ἢ ἀπὸ πληθυντικῆς; ποτερὸν οὖν ὧ ὀνώδης ἢ ὄνων ὀνώδης· ἔχομεν ἀποδείξαι ὅτι ἀπὸ γενικῆς· ἀλλ' οὐ περὶ τούτου οὖν λειῳδῆς· ὕδατος, ὕδατῳδης· βοδός, βοῳδῆς· τούτων αἱ αἰτιατικά προπερισπῶνται· βοῳδες· ὀνώδες· ὕδατῳδες· τέτραπται δὲ λειῳδῆς· ἀφορμὴν δέδωκεν ὅτι παρώνυμος ἡ ἔννοια παρὰ τῷ ποιητῇ· τὸ δὲ τῆς γενικῆς διατί Εὐρυσάκης, Εὐρυσάκους; ὅτι τὰ εἰς ης παρὰ τὰ εἰς ος οὐδέτερα, εἰς ους ἡ γενικὴ· ἐνθα δὲ οὐκ ἐστὶ τόνος, ἀλλὰ περιείληπται καὶ ὀξύτονα, καὶ βαρύτονα καὶ περισπώμενα· καθόλου γάρ ἐστι· κακοθήης, κακοθήους· εὐτελής, εὐτελοῦς· Διογένης, Διογένους· κατὰ τὸ Εὐρυσάκης, Εὐρυσάκους· τὸ μέντοι Εὐφράτου παραλογήται, καὶ τὸ Κλεάνθους· τὰ γὰρ εἰς ης σύνθετα παρὰ τὰ εἰς ας οὐδέτερα γινόμενα, εἰ μὴ χαρακτήρ κωλύη, διὰ τὸ ἐπὶ γενικῆς εἰς ους· εἴπομεν εἰ μὴ χαρακτήρ κωλύη, διὰ τὸ ἀμέλης ἀμέλητος, παρὰ Πλάτωνι· καὶ τὸ ἀμέσης, ὃ ἐστὶ κατὰ στέρησιν· ὑπεσταλμένου δὲ χαρακτήρος ἐστὶ τὸ ἀλιθέρης· σεσημειώμενον καὶ τὸ ἀγκυλοχείλης, καὶ τὸ παρ' Ἀττικοῖς δωδεκε. [15]

245 ὀφείλει δωδεκεψ οὐ γὰρ περὶ τὸν νοῦν νῦν ἐστὶ. Εἴρηται μεταποιοῦσι γὰρ τὰ εἰς ης καταλήγοντα εἰς ες· πολλάκις γὰρ ἡ χρήσις ἐπὶ κυρίων· σπανίως καὶ ἐπὶ προσηγορικῶν, ὥς ἐπὶ τοῦ δωδεκαί ε καὶ δρυπέται· δίδυμος καὶ ἐπὶ τοὺς οὐκ ἔστι παρὰ τὸ χεῖλος.

ἀλλὰ ὥσπερ τῷ κόμῃ ἀκηρεκόμῃς οὕτως χεῖλη, ἀγκυλοχείλους. Βοιω.....
τραπείσης τῆς εἰ διφθόγγου· εἰς τὸ θείκα, τέθεικα. Ζητοῦμεν δὲ ἢ κτεώτεσσι δοτική
πληθυντική· λέγομεν ὅτι ἐστὶν εὐθεῖά τε κτεάτον, κτεάτο· ὡς πρόβατον προ... ^[25]